

Jacques et/ en Jean BREUER

1892-1971

1923-1945

JACQUES

Au début de la Seconde Guerre mondiale, en mai 1940, **Jacques Breuer** était conservateur du département de la Belgique ancienne et directeur du service des fouilles des Musées royaux d'Art et d'Histoire du Cinquantenaire. Dès 1941, le régime nazi entreprit de contrôler les établissements scientifiques des pays occupés pour imposer son idéologie. Archéologue renommé et homme respecté, Jacques Breuer fut maintenu à son poste par les Allemands et obtint qu'aucun représentant du régime ne soit affecté au Service des Fouilles de l'État. Il parvint à développer ce dernier tout en sauvegardant le patrimoine historique et archéologique du pays et en évitant que les nazis ne pillent les réserves de son musée, comme ils l'ont fait systématiquement dans les pays occupés. Il avait épousé Germaine Raick en 1919 qui, elle, faisait partie des réseaux de renseignements pendant la Première Guerre. Ensemble, ils avaient eu quatre fils et une fille. En 1940, ils habitaient au square Marie-José, 1.

Bij het begin van de Tweede Wereldoorlog, in mei 1940, was Jacques Breuer conservator van het Departement Oud België en directeur van de Dienst voor Opgravingen van de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis van het Jubelpark.

Al in 1941 begon het naziregime met het controleren van de wetenschappelijke instellingen van de bezette landen om zijn ideologie op te leggen. Jacques Breuer, een gerenommeerd archeoloog en gerespecteerd man, werd door de Duitsers op zijn post gehouden en bewerkstelligde dat geen enkele vertegenwoordiger van het regime aan de Nationale Dienst voor Opgravingen werd toegewezen. Hij slaagde erin deze dienst te ontwikkelen en tegelijkertijd het historisch en archeologisch erfgoed van het land te beschermen en te voorkomen dat de nazi's de goederen van het museum plunderden, zoals ze dat in de bezette landen systematisch deden. Hij was in 1919 getrouwd met Germaine Raick, die tijdens de Eerste Wereldoorlog deel uitmaakte van de inlichtingendiensten. Samen hadden ze vier zonen en een dochter. In 1940 woonden ze op het Marie-Joséplein 1.

© Collection privée

1. Jacques Breuer jeune. Non datée.	De jonge Jacques Breuer. Zonder datum.
2. Mariage de Germaine Raick et Jacques Breuer. 19 octobre 1919.	Huwelijk van Germaine Raick en Jacques Breuer. 19 oktober 1919.
3. 50 ans de mariage de Germaine Raick et Jacques Breuer. Octobre 1969.	50 jaar huwelijk van Germaine Raick en Jacques Breuer. Oktober 1969.
4. Jacques Breuer lors de fouilles archéologiques à Apamée en Syrie. 1933.	Jacques Breuer tijdens archeologische opgravingen in Apamea, Syrië. 1933.
5. Jean Breuer. Noël 1944.	Jean Breuer. Kerstmis 1944.
6. Jean Breuer à Bruxelles pendant la guerre.	Jean Breuer in Brussel tijdens de oorlog.
7. Jean Breuer mortellement touché - Dessin de M. Guelton - Belgian S.A.S. - 1945.	Jean Breuer dodelijk gewond - Tekening van M. Guelton - Belgian S.A.S. - 1945.
8. Stèle érigée à Veele aux Pays-Bas où sont tombés Jean Breuer, Etienne Hazard et le sergent Philippe Rolin.	Gedenksteen opgericht in Veele, Nederland, waar Jean Breuer, Etienne Hazard en sergeant Philippe Rolin omgekomen zijn.

JEAN

En 1944, **Jean Breuer** et son frère André s'engagèrent dans la Résistance, au sein de l'Armée secrète belge. Peu après la libération de Bruxelles, Jean intégra, en tant que volontaire de guerre, le 1st Belgian SAS Regiment, le régiment de parachutistes dirigé par le major Blondeel. Décrit comme un parachutiste « plein de feu et d'allant, il constituait un des meilleurs éléments de la section d'assaut du sergent Rolin », aux côtés duquel il participa le 12 avril 1945 à l'attaque du pont de Veele (Pays-Bas, opération Larkwood). Jean fut blessé par balles lors de cette bataille ainsi que son supérieur. Evacué vers un hôpital à Meppen (Allemagne), il y décéda des suites de ses blessures le 14 avril 1945. Dans une de ses dernières lettres, Jean Breuer écrivait à sa famille: « Quand vous pensez à moi, ne me plaignez pas car la vie que nous menons est, je pense, la plus belle et la plus enviable qu'un jeune homme de mon âge puisse avoir. » Jean repose à la pelouse d'honneur du cimetière de Woluwe-Saint-Lambert, aux côtés d'Albert Jonnart. Ralph Mayer, lui, se rendit chaque année aux domiciles des Jonnart et des Breuer afin d'exprimer sa reconnaissance.

In 1944 vervoegden Jean Breuer en zijn broer André het verzet, in het Belgische geheime leger. Kort na de bevrijding van Brussel trad Jean als oorlogsvrijwilliger toe tot het 1ste Belgische SAS-regiment, het parachutistenregiment onder leiding van major Blondeel. Beschreven als een parachutist "vol vuur en energie", was hij een van de beste elementen van de aanvalssectie van sergeant Rolin, met wie hij op 12 april 1945 deelnam aan de aanval van de brug van Veele (Nederland, Operatie Larkwood). Tijdens deze strijd werd zowel Jean als zijn meerdere door kogels gewond. Hij werd overgebracht naar een ziekenhuis in Meppen (Duitsland) en stierf daar aan zijn verwondingen op 14 april 1945.

In een van zijn laatste brieven, schrijft Jean Breuer aan zijn familie: "Wanneer jullie aan mij denken, beklag mij dan niet, want het leven dat wij leiden is, denk ik, het mooiste en meest benijdenswaardige dat een jongeman van mijn leeftijd kan leiden."

Jean rust op het ereperk van de begraafplaats van Sint-Lambrechts-Woluwe, naast Albert Jonnart. Ralph Mayer bezoekt elk jaar naar het huis van de families Jonnart en Breuer om zijn dankbaarheid uit te drukken.

En 1943, la Gestapo fit irruption au domicile des Jonnart suite à une dénonciation. Ils abritaient un jeune Juif allemand, Ralph Mayer, qui put s'enfuir *in extremis* via les toits. Albert Jonnart fut arrêté puis déporté vers un camp de travaux forcés, où il décéda en 1944. C'est son fils Pierre qui vint demander assistance à la **famille Breuer** dans la matinée qui suivit l'arrestation. Le couple chargea son fils Jean, âgé de 20 ans, d'aller récupérer le jeune Ralph Mayer chez les Jonnart puis de le conduire jusqu'au Cinquantenaire. Jean, Pierre et Ralph avaient été scolarisés au Collège Saint-Michel d'Etterbeek, Pierre et Jean avaient été scouts ensemble. Devançant toujours son protégé d'une cinquantaine de mètres afin de le prévenir en cas de présence allemande, Jean parvint à le mettre en sécurité. À maintes reprises, le domicile des Breuer fut la cible de visites surprises de la Gestapo. Ils cachèrent Ralph Mayer du 13 juillet 1943 jusqu'à la Libération, dans les caves du musée – avec le concours du concierge – et au domicile familial du square Marie-José. La famille se chargea également de nourrir de jeunes enfants juifs durant l'occupation.

Photo de famille. Août 1945. De droite à gauche : Jacques Breuer, Ralph Mayer, Jacqueline Jonnart, André Breuer, Colette Breuer, Marie Raick, Pierre Jonnart, Philippe Breuer, Germaine Raick-Breuer, Simone Jonnart (épouse d'Albert), et une cousine Jonnart ("Minette" Delvigne).

Familiefoto. Augustus 1945. Van rechts tot links : Jacques Breuer, Ralph Mayer, Jacqueline Jonnart, André Breuer, Colette Breuer, Marie Raick, Pierre Jonnart, Philippe Breuer, Germaine Raick-Breuer, Simone Jonnart (echtenate van Albert), en een cosijn Jonnart ("Minette" Delvigne).

*In 1943 viel de Gestapo na een aanklacht binnen in het huis van de familie Jonnart. Ze boden onderdak aan een jonge Duitse jood, Ralph Mayer, die via de daken in extremis kon ontsnappen. Albert Jonnart werd gearresteerd en gedeporteerd naar een dwangarbeiderskamp, waar hij in 1944 overleed. Het was zijn zoon Pierre die de ochtend na de arrestatie bij de **familie Breuer** kwam aankloppen voor hulp. Het echtpaar droeg hun zoon Jean, 20 jaar oud, op om de jonge Ralph Mayer bij het huis van de Jonnarts op te halen en hem naar het Jubelpark te brengen. Jean, Pierre en Ralph hadden samen school gelopen in het Collège Saint-Michel in Etterbeek, Pierre en Jean waren samen bij de scouts geweest. Jean slaagde erin om Ralph Mayer in veiligheid te brengen door steeds vijftig meter voor te blijven op zijn beschermeling om hem te waarschuwen in geval van Duitse aanwezigheid. Het huis van de familie Breuer werd keer op keer het doelwit van verrassingsbezoeken van de Gestapo. Ze verstopten Ralph Mayer van 13 juli 1943 tot aan de bevrijding in de kelders van het museum – met de hulp van de conciërge – en in de gezinswoning op het Marie-Joséplein. De familie zorgde ook voor het voeden van jonge Joodse kinderen tijdens de bezetting.*